

Важливим аспектом мультимедійного навчання є можливість уведення комп'ютерного тестування, визначення рівнів навчальних досягнень та залучення учнів до процесів самооцінки, що є важливим для поглиблення їхніх когнітивних здібностей ЗЗСО [5-6]. Практика свідчить, що, завдяки мультимедійному супроводу занять, вчитель економить до 30% навчального часу порівняно з традиційною роботою на класній дошці [3; 7].

Призначення мультимедійного уроку з розвитку когнітивних здібностей учнів є таким: вивчення нового матеріалу, добір і подання нової інформації; закріплення набутих знань, відпрацювання предметних компетентностей; повторення, практичного застосування одержаних знань і сформованих умінь та навичок; узагальнення, систематизації знань. Для посилення когнітивного ефекту уроку вчителю варто акцентувати увагу учнів на завданнях уроку, щоб проведення мультимедійного уроку не стало просто формалізованою процедурою. Виходячи з цього, вчитель добирає форми і методи проведення уроку, освітні технології, прийоми педагогічної техніки.

Список використаних джерел:

1. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навчально-методичний посібник (пробне видання) / За заг. ред. О.М. Коберника, Г.В. Терещука. Тернопіль - Умань, 2007. 208 с.
2. Козяр М.М., Кузик А.Д. Застосування мультимедійних телекомунікаційних технологій у навчально-виховному процесі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. Київ-Вінниця, 2006. Вип. 10. С. 340-345.
3. Миколайчук К.В., Гаркушевський В.С., Цвілик С.Д. Вивчення можливостей мультимедійних технологій профільного навчання у старшій школі. *Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій середньої школи: теорія, досвід, проблеми*: зб.наук. праць / О.В. Марущак (гол.) та ін. В.: ПП Балюк І.Б., 2019. Вип. 2. С.42-47.
4. Михальчук О.І., Гаркушевський В.С., Цвілик С.Д. Застосування інтерактивних мультимедійних технологій у профільному навчанні обробки деревини учнів старшої школи. *Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій середньої школи: теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць / О.В. Марущак (гол.) та ін. В.: ПП Балюк І.Б., 2019. Вип. 2. С. 30-35.
5. Цвілик С.Д. Рейтингова система оцінювання якості засвоєння студентами графічних дисциплін. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2006. № 3. С. 50-53.
6. Vitaliy M. Hlukhaniuk, Viktor V. Solovej, Svitlana D. Tsvilyk, Iryna V. Shymkova. STEAM education as a benchmark for innovative training of future teachers of labour training and technology. *Society. Integration. Education. SIE*. 2020. Vol. 5. p. 211-221. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5000>
7. Iryna Shymkova, Svitlana Tsvilyk, Vitalii Hlukhaniuk, Viktor Solovej, Volodymyr Harkushevskiy USE of Learning management system ILIAS in teaching technologies for intending teachers of secondary and vocational education. *Rezekne: Rezeknes Tehnologiju akademija*. 2021. Vol. V. p. 470-482. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/6313>.
8. Iryna Shymkova, Oksana Marushchak, Svitlana Tsvilyk, Vitaliy Hlukhaniuk, Volodymyr Harkushevskiy. Application of upcycling technology in the project activity of future teachers of labor education and technology. *Environment. Technology. Resources*. Proceedings of the 15 th International Scientific and Practical Conference on June 27 th–28th, 2024. Volume II, I: Rezekne Academy of Technologies, Rezekene, Latvia, 2024. P. 485-492. URL: <https://journals23.rta.lv/index.php/ETR/issue/view/212>.
9. Shymkova, I., Tsvilyk, S., Hlukhaniuk, V., Marushchak O. Content modeling and organization of environmental training of the future labor training teacher in higher education institutions. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION*. 17th Proceedings of the International Scientific Conference. Rēzekne: Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija. 2023. <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/7129/6078>. <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7129>

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.36>

Соловей В.В., Король Д.М., м. Вінниця
e-mail: victorsolovey79@gmail.com

НАРОДНІ ПРОМИСЛИ ТА РЕМЕСЛА УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто роль народних промислів і ремесел України як важливого чинника національної освіти учнів у процесі технологічного та трудового виховання. Проведено аналіз педагогічного потенціалу традицій народного мистецтва, їх впливу на формування духовно-культурних цінностей особистості. Обґрунтовано доцільність інтеграції елементів народних ремесел у зміст сучасних уроків технології та трудового навчання. Визначено шляхи використання національних традицій у формуванні творчих, морально-патріотичних якостей учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Ключові слова: народні ремесла, народні ремесла, національна освіта, технології, трудове навчання, українська культура, традиції, виховання.

Abstract. The article considers the role of folk arts and crafts of Ukraine as an important factor of national education of students in the process of technological and labour education. The author analyses the pedagogical potential of folk art traditions and their influence on the formation of spiritual and cultural values of the individual. The expediency of integrating elements of folk crafts into the content of modern technology and labour education lessons is substantiated. The ways of using national traditions in the formation of creative, moral and patriotic qualities of students of secondary schools are determined.

Keywords: folk arts and crafts, national education, technology, labour training, Ukrainian culture, traditions, upbringing.

Сучасний етап розвитку української освіти характеризується кардинальними змінами, спрямованими на формування духовно багаті, морально зрілої особистості, здатної цінувати національну культурну спадщину. Реалії сьогодення – війни, суспільні трансформації, глобалістичні процеси – актуалізують питання національної освіти, адже від рівня формування національної ідентичності залежить стабільність суспільства, здатність захищати культурні та духовні цінності свого народу.

Виховання національно свідомого громадянина неможливе без опори на культурний досвід, історичну пам'ять, традиції. Одним із дієвих засобів формування ціннісних орієнтацій є ознайомлення молоді з народними промислами та ремеслами, які акумулюють духовність, емоційність та культурні коди українізму.

Наукові джерела свідчать, що народна творчість є ефективним педагогічним засобом виховання духовно-ціннісних орієнтацій учнів [1; 2; 5; 8]. Українські дослідники стверджують, що технології (трудове навчання) мають широкі можливості для використання елементів декоративно-прикладного мистецтва, що впливає не лише на розвиток практичних навичок, а й на формування національної ідентичності [6].

Народні ремесла формувалися як сукупність практичних навичок, спрямованих на виготовлення необхідних у побуті речей. Однак з часом вони набували ознак художньої діяльності, перетворюючись в матеріальних носіїв духовності та естетичних ідеалів народу. За М. Гнатюком, народні ремесла – це історично сформовані форми ручної праці, які поєднують утилітаризм і артистизм [3].

Українські традиційні ремесла є важливою складовою матеріальної та духовної культури народу. До них належать різні види декоративно-ужиткового мистецтва, що сформувалися під впливом природних ресурсів, історичних умов та місцевих традицій: гончарство, ткацтво, вишивка, різьблення по дереву, писанкарство, ковальство.

Дослідники зазначають, що кожен орнамент, символ, колір у народній творчості має сакральне значення і відображає систему уявлень про світ, добро, красу, духовність [4; 7].